

La tesi doctoral de Miquel Àngel Capellà analitza l'artesania del vidre a Mallorca

El treball *El vidre a Mallorca entre els segles XIV i XVIII*, defensat a la UIB, aprofundeix en els orígens de la vidrieria mallorquina i estudia els principals obradors, les famílies de vidriers i els sistemes de treball desenvolupats per precisar les continuïtats i els canvis que es produïren en aquest període

Palma. Setembre de 2010

La tesi doctoral titulada *El vidre a Mallorca entre els segles XIV i XVIII*, del doctor Miquel Àngel Capellà Galmés, defensada a la Universitat de les Illes Balears, aprofundeix en els orígens de l'artesania del vidre a Mallorca, encara viva avui dia gràcies a l'activitat de les reconegudes vidrieres Gordiola i altres tallers, que continuen treballant de forma tradicional sense adoptar les modernes tècniques industrials.

L'investigador Miquel Àngel Capellà, autor de la tesi doctoral.

La vidrieria mallorquina prèvia a l'establiment dels Gordiola a Palma estava mancada d'aportacions historiogràfiques; aquesta tesi doctoral pretén omplir aquest buit d'investigacions i, a la vegada, fixar l'atenció sobre la producció de vidre a les Balears. L'ampli marc cronològic treballat, que abraça aproximadament des de 1300 fins a 1700, té la finalitat de precisar els canvis i les continuïtats que es produeixen en aquesta manifestació artística.

La història del vidre a Mallorca en el període estudiat està determinada per la forta influència exercida per la vidrieria catalana i la veneciana. La presència de vidriers venecians treballant a l'illa era coneguda pels historiadors des d'inicis del segle XX, gràcies a la publicació de diversos documents a les pàgines del *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*. A la tesi s'ha demostrat que no fou un fet aïllat, sinó que va ser precedit i seguit per altres artesans de la península Itàlica que residiren i treballaren a la ciutat de Mallorca. Les interaccions que es produïren entre mestres locals i estrangers són de gran interès, ja que permeten caracteritzar la producció mallorquina de l'època. L'emigració de vidriers venecians durant els segles XVI i XVII és un fet constatat a la resta d'Europa, que configura un estil venecià en la producció del vidre que perdurà fins al darrer terç del set-cents. Per aquesta raó, la presència d'aquests artesans comporta que l'illa de Mallorca no es troba aïllada de les modes que afecten l'art del vidre sinó que comparteix en gran part les característiques d'aquest període comunes a altres indrets europeus.

La influència catalana es testimonia des dels anys posteriors a la conquesta catalanoaragonesa de Madina Mayurqa. Les principals famílies vidrieres actives al llarg de tot el període estudiat tenen un origen català. Per aquesta raó, és de gran dificultat diferenciar les produccions mallorquines de les catalanes, ja que s'entén que responen a una mateixa escola que produeix objectes molt similars i amb característiques comunes.

La recerca desenvolupada s'ha basat en les dades aportades per les fonts arxivístiques, arqueològiques i iconogràfiques. La suma d'aquestes ha permès donar una nova visió d'aquesta artesanania. El catàleg d'objectes conservats d'aquest període era molt limitat, amb la recerca museològica i l'accés a algunes col·leccions privades s'ha pogut ampliar notablement. La localització de diverses fotografies antigues, principalment de l'Arxiu Mas, ha permès relacionar un grapat de peces d'origen mallorquí que es conservaren al Museu de les Arts Decoratives de Barcelona i que es varen vendre durant la primera meitat del segle XX.

La major aportació d'objectes procedeix dels fons arqueològics, localitzats a les excavacions realitzades a la ciutat de Palma des dels anys seixanta. Es tracta d'un material valuós, que tot i trobar-se en estat fragmentari, ens ha possibilitat conèixer els tipus formals més característics de cada període. Finalment, totes les peces, tant locals com d'importació, s'han contextualitzat amb altres objectes de col·leccions peninsulars i europees.

Per a cada època s'han situat els principals obradors, les famílies de vidriers i els sistemes de treball desenvolupats. Així mateix, s'ha caracteritzat els sistemes de producció en comparació amb els tallers més avançats europeus.

La investigació es tanca amb un panorama general corresponent a la situació de la manufactura a inicis del segle XVIII, moment d'irrupció de noves modes procedents de Bohèmia i Alemanya, que transformaran l'art del vidre a Europa.

Copa catalana o mallorquina, s. XVI, col·lecció Campaner del Museu Diocesà de Mallorca.

Base d'ampolla mallorquina, s. XIV, Museu de Mallorca.

Tassa veneciana, s. XVI.

**Universitat de les
Illes Balears**

**Divulgació de la recerca
Setembre de 2010**

La tesi doctoral de Miquel Àngel Capellà
analitza l'artesanía del vidre a Mallorca

Referència de la tesi

Títol: El vidre a Mallorca entre els segles XIV i XVIII

Autor: Miquel Àngel Capellà Galmés

Departament: Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts

Àrea de coneixement: Història de l'Art

Directora: Dra. Catalina Cantarellas Camps

Qualificació: Excel·lent cum laude per unanimitat

Membres del tribunal

Presidenta

Dra. Maria Isabel Álvaro Zamora

Departament d'Història de l'Art

Universitat de Saragossa

Secretària

Dra. Sebastiana M. Sabater Rebassa

Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts

Universitat de les Illes Balears

Vocals

Dr. Josep Morata Socias

Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts

Universitat de les Illes Balears

Dr. Ignacio Henares Cuéllar

Departament d'Història de l'Art i Música

Universitat de Granada

Dra. Paloma Pastor Rey de Viñas

Àrea d'Història i Teoria de l'Art i del Disseny

Reial Fàbrica de Vidres de La Granja

Escola Superior del Vidre